

TONY HALME –ILMIÖ

Tony Halmeen julkisuuskuvan luomisen ja käytön tarkastelua nyrkkeilyuran sekä elämäkertojen kautta.

Oulun Yliopisto Historiatieteet

Historian kandidaatintutkielma

28.5.2020

Alexi Tarkiainen

Sisällys

Johdanto	2
1. Vuodet ulkomailla.....	6
2. Nyrkkeilyuran alku	12
3. Nousu suomenmestariksi	15
3.1 Tony Halme vs Jukka Järvinen I.....	17
3.2 Tony Halme vs Jukka Järvinen II	19
4. Mestaruuden jälkeen	25
Loppulause.....	31
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus.....	32

Johdanto

”Tony Kristian Halme on suomalaisen urheilun todellinen väriläiskä. Ammattinyrkkeilijän otteet ja lausunnot eivät jätä ketään kylmäksi.” Näillä sanoilla Tony Halme esiteltiin yleisölle Nelosen sporttitähdet-nimisessä televisio-ohjelmassa vuonna 2001. Ohjelman kuvaushetkellä Halme oli vakiinnuttanut paikkansa suorasanaisena nyrkkeilijänä suomalaisessa urheilu- ja viihdemaailmassa. Halme on vakiinnuttanut paikkansa myös minun elämässäni, sillä olen nuoresta pojasta lähtien ollut kiinnostunut Halmeen edesottamuksista urheilussa ja vanhemmalla iällä politiikassa.

Näin lähes kaksikymmentä vuotta myöhemmin, ohjelman reportterin sanat ovat vielä ajankohtaiset. Vaikka Halme ei olekaan enää keskuudessamme, mies jakaa mielipiteitä ja herättää keskustelua vieläkin, niin urheilun, politiikan kuin viihteenkin saralla. Tony Halme kiinnostaa siis yleisöä yhä kuolemansa jälkeen. Halme kuoli 8.1.2010, kuolinsyyksi ilmoitettiin itsemurha.¹ Media on ottanut perinteeksi julkaista Halmetta muistelevia uutisia miehen kuolinpäivän aikoihin ja huomattava osa uutislähteistäni on julkaistu tammikuussa.² Uutisten kommenttikentät täyttyvät Halmetta ylistävistä kommentteista häntä haukkuviin. Kuoleman kymmenvuotispäivänä 8.1.2020 media täyttyi jälleen Halmetta koskevista uutisista, joissa muisteltiin ”Viikinkiä”, taas monelta eri kannalta. Uutiset ovat osoitus merkityksestä, joka Halmeella oli ja on suomalaiseen yhteiskuntaan. Halmeen merkitys myös minun ja monien muiden nuorten elämään on ollut suuri. Halmeen ansiosta olen ollut pitkään ammattinyrkkeilyn seuraaja. Osittain Halmeen esimerkistä innostuin aloittamaan kuntosaliharrastuksen. Kuitenkin omasta taustani huolimatta on päästävä objektiivisuuteen Halmeen kohdalla. Taipumuksenani on usein ottaa Halmeen sanomat sellaisenaan, joten on oltava varovainen.

Idea tutkia Halmeen julkisuuskuvaa hänen nyrkkeilyuransa kautta lähti henkilökohtaisen kiinnostuksen lisäksi siitä, että huolimatta laajasta uutisoinnista en ole löytänyt mistään tutkimusta koskien Halmeen nyrkkeilyuraa. Tosin nyrkkeilyura mainitaan usein lyhyesti käyttämässäni Halmetta käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa. Väitän, että Halmeen julkisuuskuvan tutkiminen on tärkeää historian tutkimuksen lisäksi myös eri alojen

¹ Marttinen, ”Ystävät odottivat turhaan syntäreille - Halme oli jo kuollut”, 21.10.2010, Ilta-Sanomat.

² Tammikuussa julkaistuja lähteitä on 8/22

tutkimusten suhteen, sillä sen ansiosta Halme sai mahdollisuutensa vaikuttaa Suomessa. Halmeen muuta toimintaa ja poliittista uraa on sivuttu niin viestintätieteiden,³ yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden,⁴ kuin aate- ja oppihistoriainkin⁵ toimesta, mutta kuten tutkimuksessani käy ilmi, pohja Halmeen suosiolle politiikassa rakennettiin nyrkkeilyuran tuoman suosion ja julkisuuden avulla. Lisäksi Halme on yhtenä suomalaisen ammattinyrkkeilyn muistetuimmista hahmoista ansainnut paikkansa nyrkkeilyn historiassa.

Tutkimukseni perustuu väittämälle, että Tony Halmeen vaikutus suomalaiseen nyrkkeilyyn on ollut merkittävä. Kyseinen väittäjä tulee Halmeelta itseltään. Kirjassaan *Jumala armahtaa – Minä en*, Halme julistaa mahtipontisesti: ”Suomen ammattinyrkkeilyn uusi tuleminen olen minä”.⁶ Tarkoitukseni on selvittää, onko väittämällä pohjaa. Halme oli nyrkkeilyurallaan kaksinkertainen Suomenmestari ja WBF-liiton (World Boxing Federation) Amerikan raskaansarjan mestari.⁷ Suomenmestaruusottelut käytiin suurta mediahuomiota ja katsojamääriä saaneissa otteluissa Jukka Järvistä ja Mika Kihlströmiä vastaan.⁸ Halme ja hänen taustajoukkonsa myös yrittivät saada ottelun Mike Tysonia vastaan.⁹ Kaikki nämä saavutukset ja puheet todistavat sen, kuinka 33-vuotiaana ilman aiempaa nyrkkeilykokemusta lajin aloittanut Halme onnistui nousemaan suomalaisen ammattinyrkkeilyn kärkekkäärtiin. Halme lopetti nyrkkeilyuransa 19 ottelun jälkeen, joista hän voitti 13 ja hävisi 6.¹⁰

Tarkastelen Tony Halme-ilmiötä hänen ja Jukka Järvisen suomenmestaruusotteluiden kautta. Tony Halme-ilmiöllä tarkoitan Halmeen menestymistä julkisuuskuvansa avulla. Rajauksen avulla pystyn tarkastelemaan Halmeen toimintaa, julkisuuskuvan käyttöä ja sen vaikutuksia yksityiskohtaisesti. Aluksi tarkastelin jokaista ottelua erikseen, mutta pituuden vuoksi rajaus on tehtävä, myöhempi ura on siksi käsitelty lyhyesti. Huomasin myös, että ottelut Jukka Järvistä vastaan antavat lukijalle parhaimman ja syvimmän ymmärryksen, mistä Tony Halme –ilmiössä on kyse. Siksi päädyin rajaukseen.

Nyrkkeilyuran ja julkisuuskuvan tarkastelun lisäksi keskeistä on Halmeen taito käyttää mediaa hyväkseen. Medialla oli suuri rooli Halmeen nousussa mestariksi ja kansan

³ Mattlar 2009.

⁴ Junno 2012.

⁵ Kurttila 2019.

⁶ Halme 1998, 179.

⁷ Tony Halmeen uran huippuhetket https://boxrec.com/media/index.php/Tony_Halme.

⁸ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

⁹ Halme 2001, 90.

¹⁰ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>.

tietoisuuteen. Haastattelujen, televisio-ohjelmien ja uutisten, yleisesti median taitava hyödyntäminen suosion takaajana on yhteistä myös monille muille kamppailulajien suurimmille ja kuuluisimmille nimille kuten Muhammad Ali ja Conor McGregor. Median avulla niin loistava, kuin keskinkertainenkin ottelija pystyy saavuttamaan paikkansa julkisuudessa ja näin hyödyntämään sitä.

Trash talk on vastustajan haukkumista ja itsensä kehumista, sitä käytetään vastustajan psyykkaamiseen ja ottelun markkinointiin. Markkinoinnin lisäksi, trash talkilla on havaittu olevan vaikutusta vastustajan toimintaan. Yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan trash talkilla on negatiivinen vaikutus vastustajan suorituskykyyn.¹¹ Trash talkin avulla kilpailuasema syvenee ja näin ollen ottelusta tulee mielenkiintoisempi, joskus kilpailuasema muuttuu puhtaaksi vihaksi vastustajaa kohtaan trash talkin mentyä liian pitkälle, esimerkiksi henkilökohtaisten loukkausten vuoksi. Vastustajien vihatessa toisiaan on selvää, että esimerkiksi nyrkkeilyotteluun valmistautumisessa ja itse ottelussa ei jätetä mitään puolitiehen ottelijoiden toimesta. Näin ottelusta tulee mielenkiintoisempi. Trash talk ei ollut uutta Yhdysvalloissa, mutta Muhammad Ali käytti sitä niin hyvin, että hänet muistetaan sen loistavasta käytöstä. Tässä suhteessa Halme oli samanlainen kuin Ali, sillä Halme toi trash talkin Suomeen ja siitä hänet usein muistetaan. Trash talk oli siis suomalaiselle yleisölle uutta. Yksi esimerkki muistamisesta on 9.1.2020 julkaistun Iltasanomien uutisen otsikko: ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn...”.¹²

Tutkimuksessani käytän tärkeimpinä lähteinä Halmeen elämäkertoja, joista ensimmäinen *Jumala armahtaa – Minä en*, on selvästi tärkeämmässä roolissa. Leena Syrjälän mukaan historian tutkimuksessa elämäkerrat ovat perinteisesti olleet kuuluisien miesten elämän kuvaamista, jonka avulla on pyritty valaisemaan mennyttä aikaa.¹³ Tutkielmani on siis tässä suhteessa hyvin perinteinen. Ensimmäinen elämäkerta keskittyy selvästi enemmän julkisuuskuvan luomiseen ja nyrkkeilyuraan sillä se julkaistiin vuonna 1998, juuri kun Halme oli voittanut suomenmestaruuden. *Tuomiopäivä* keskittyy enemmän Halmeen poliittisten ajatusten esille tuomiseen, koska julkaisun aikaan vuonna 2001 Halmeen nyrkkeilyura oli jo loppusuoralla. Elämäkertoja on korostettu Halmeen tekemiksi,

¹¹ University of Connecticut, “” Trash talk” really can put players off their game: Study found trash talk negatively affects the game performance of a competitor.”, 25.7.2019, ScienceDaily.

¹² Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

¹³ Syrjälä 2001, 3.

mutta toimittajaksi ilmoitetaan Jonni Aho, joka on todennäköisesti toiminut haamukirjoittajana ja teksti on Halmeen puhetta.¹⁴ Tiedostan, että kirjoissa on paljon liioittelua ja asiat on esitetty Halmeen omasta näkökulmasta, koska kirjat toimivat osana Halmeen julkisuuskuvan rakennusta. Kirjojen suosion vuoksi Halmeen julkisuuskuva pohjautui osittain niihin, ja kirjojen jutut ovat monelle oikea versio tapahtumista, olivat ne sitten liioiteltuja tai eivät, siksi Halmeen kirjojen ja väittämien todenperäisyyden selvittäminen on hankalaa ja vaatisi oman tutkimuksensa.

Googlen avulla löysin muita Halmetta käsitteleviä lähteitä. Helsingin Sanomien arkisto ja ARTO -tietokanta toimivat myös apunani. Helsingin Sanomat ovat pääasiallisesti aikalaislähteitä, jotka toimivat ottelukuvausten rakentamisen ja Halmeen toiminnan selittämisen apuna. Tutkielmassani tärkeää on selvittää Halmeen otteluiden katsojamääriä, sillä niiden avulla Halmeen suosio konkretisoituu. Tässä Helsingin Sanomat ja ammattinyrkkeily.net olivat tärkeänä apuna. Halmetta koskevat Ilta-Sanomien lähteet ovat hänen kuolemansa jälkeen julkaistuja muistelmia ja haastatteluja, joiden avulla kuva Halmeesta laajenee. Halmeen kohdanneiden ja tunteneiden ihmisten äänen avulla Halmeen objektiivinen tarkastelu helpottuu. Muu aineisto on aikalaislähteitä, haastatteluja ja nyrkkeilyuran koosteita. Internetlähteiden runsauteen ja perinteisten niukkuuteen vaikuttaa 2020 keväällä vallitseva pandemia. Pandemian vuoksi paljon hyödyllistä kirjallisuutta jäi käyttämättä ja tutkielma on kärsinyt siitä.

Tutkimuskirjallisuudestani tärkeimpänä apuna käytän Outi Junnon gradua *”Nyrkki tuo, nyrkki vie” Performatiivinen maskuliinisuus ja väkivalta Tony Halmeen teoksissa Jumala armahtaa – minä en ja Tuomiopäivä ”*. Gradun avulla keskitän huomiotani Halmeen julkisuuskuvan tarkasteluun. Väitän, että Halme tarkoituksellisesti käytti maskuliinisuutta ja väkivaltaa luodakseen itselleen mediaa kiinnostavan julkisuuskuvan kirjojen avulla. Halme myös loi ja vahvisti julkisuuskuvansa lehtien, ohjelmien ja haastattelujen avulla samaa retoriikkaa käyttäen. Tuomas Toivosen gradun *”Ei se mikää tyhmie laji oo” – Nyrkkeilyn harjoittajien näkökulma nyrkkeilyyn*” avulla perehdyn suomalaisten nyrkkeilijöiden näkökulmaan, jotta voin tarkemmin ymmärtää ja tutkia Halmeen nyrkkeilyuraa.

¹⁴ Junno 2012, 5.

1. Vuodet ulkomailla

Halme kertoi omassa elämäkerrassaan, että Jenkkeihin lähtö oli ollut hänen mielessään jo 12-vuotiaasta asti.¹⁵ Elämäkerrassaan Halme loi tietoisesti myyttiä, kunnioitettavaa tarinaa miehestä, joka kyllästyttyään kateellisiin huutelijoihin Suomessa, lähtee Amerikkaan ja rakentaa itselleen amerikkalaisen unelman kaikista vastoinkäymisistä huolimatta. Näyttämisen halu kumpusi Halmeen kurjasta nuoruudesta: kiusattu ja köyhistä oloista kotoisin oleva Halme koki läpi elämänsä tätä tarvetta.

Halme oli ikään kuin uuden ajan ”Ameriikan raittilainen”, Ameriikan raittilaisia olivat 1900-luvun lopulla kuuluisuuteen ja menestykseen pyrkivät uudenlaiset suomalaiset siirtolaiset. Jälkikäteen tarkasteltuna Halmeen amerikkalainen unelma loppui ikävästi. Vuoden 1999 alussa Halme joutui San Pedron säilytyskeskukseen jouduttuaan ongelmiin lain kanssa. Lopulta Halmeelle riitti yksityisessä vankilassa olo ja hän palasi takaisin Suomeen. Halme vietti säilytyskeskuksessa 38 päivää, ja ne murensivat hänen uskonsa ”jenkkeihin” täydellisesti.¹⁶ Kokemuksesta Halme ammensi voimaa politiikkaan, mutta ennen poliitikoksi ryhtymistä myös nyrkkeilyyn, ottelussa amerikkalaista Iran Barkleytä vastaan.¹⁷

Halmeen tavoittelemasta amerikkalaisesta unelmasta ei tullut mitään, mutta nyrkkeilyn saralle Halme sai Yhdysvalloista ominaisuuksia, jotka olivat kulmakiviä hänen julkisuuskuvalleen ja nyrkkeilyuralleen. Yksi kulmakivistä oli hänen kehonsa, joka tulisi antamaan hänelle monia mahdollisuuksia. Lihaksikas keho, jota hän käytti taitavasti hyödykseen nyrkkeilyssä ja median kanssa, rakennettiin Gold’s Gymillä Los Angelesissa. Kehonrakennusta Halme oli harrastanut jo Suomessa, mutta Amerikassa kuvaan astuivat anaboliset steroidit.¹⁸ Niiden avulla Halme turvotti itsensä jopa 160-kiloiseksi. Kehonrakennustaustansa vuoksi Halme oli myös myöhemmin nyrkkeilijänä kovissa massoissa, ottelut hän suoritti 120-130-kiloisena.¹⁹ Painolle riitti tilaa, sillä Halme oli 192 cm pitkä.²⁰ Halme oli myös todella voimakas, ja käytti kehoaan ja voimiaan trash talkin pönkittämisen

¹⁵ Halme 1998, 60.

¹⁶ Halme 2001, 37.

¹⁷ Halme 2001, 38-39.

¹⁸ Halme 1998, 79.

¹⁹Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

²⁰ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>.

lisäksi myös psykologisena aseena. Myös Halmeen tatuoinnit toimivat tässä apuna. Lähes kaikki tatuoinnit symboloivat jollain tavalla väkivaltaa tai kuolemaa.²¹ Elämäkerrassaan Halme kertoi myös saaneensa Gold'sin parhailta kehonrakentajilta oppia PR-hommista, eli tiedotus- ja suhdetoiminnasta.²² Opista oli apua julkisuuskuvan rakentamisessa. Halmeen vastustaja Jukka Järvinen myöhemmin muisteli Ilta-Sanomien haastattelussa, että ”Halme uhosi käyttäneensä kaikkia sellaisia ”myrkkijä”, joista sai voimaa”.²³ Tämä on esimerkki Halmeen psykologisesta sodankäynnistä. Vihjaus steroidien käytöstä on ele, jolla Halme halusi kertoa Järviselle, ettei kaihdakaan keinoja hänen voittamiseksi. Steroidien käytöllä Halmeen suorituskyky luonnollisesti oli Järvistä parempi. Tietenkin nyrkkeilyssä tarvitaan paljon muutakin kuin pelkkää pituutta, voimaa ja lihaksia, mutta Halmeen menestymiselle ne olivat yksi kulmakivistä. Halme ei ollut tekninen nyrkkeilijä, mutta korjasi teknisiä puutteitaan puhtaalla voimalla ja koollaan. Kehonrakennusvuodet Amerikassa 1980-luvun lopusta 1990-alkupuolelle olivat tärkeitä Halmeen myöhemmälle menestymiselle.

Halme teki kehonrakennuksen sivussa satunnaisia töitä useissa eri ammateissa, mutta kehonrakennushaaveiden kaaduttua, Halmeen ammatiksi vakiintui henkivartija. Halme väitti kirjassaan niiden sopivan hänelle ”kuin nyrkki silmään”.²⁴ Halme kertoi kirjassaan olleensa Gene Simmonsin,²⁵ Cheap Trick-yhtyeen²⁶ ja sudanilaisen itseään prinssiksi väittävän Alin²⁷ palveluksessa. Henkivartija-aikanaan Halme tutustui Gene Simmonsin ja Cheap Trick-yhtyeen palveluksessa viihdemaailmaan ja sen oikkuihin. Viihdemaailman ympäröissä pyörimisellä oli varmasti vaikutusta Halmeeseen, joka sai nähdä amerikkalaista osaamista showbisneksessä. Showbisnes tuli Halmeelle näin tutuksi ja hän osasi soveltaa oppimaansa nyrkkeilyurallaan. ”Prinssi” Alin palveluksessa Halme tutustui muun muassa velanperintään.²⁸ Velkojenperintähommissa Halme oppi tehokkaasti pelottelemaan Alin velallisia, jotta nämä saataisiin maksamaan. Näitä kielellisiä taitoja Halme hyödynsi myöhemmin myös vastustajiensa pelottelussa. Esimerkiksi ennen kohtaamistaan nykyäänkin supersuosittu Ultimate Fighting Championshipissa Randy

²¹ Junno 2012, 14.

²² Halme 1998, 81.

²³ Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show'n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

²⁴ Halme 1998, 88.

²⁵ Halme 1998, 88.

²⁶ Halme 1998, 90.

²⁷ Halme 1998, 93.

²⁸ Halme 1998, 95.

Couturen kanssa, josta myöhemmin tulisi UFC:n raskaansarjan mestari ja legenda, Halme oli uhannut repiä vastustajansa kädet irti.²⁹ Couture muisteli haastattelussa vuonna 2010, että uhkaus oli saanut hänen äitinsä purskahtamaan itkuun, ja hän myönsi pelänneensä ennen ottelua.³⁰ Halme käytti kokoaan ja kielellisiä taitojaan apuna ihmisten uhkailemiseen ja pelottelemiseen jo henkivartija-aikanaan, mutta taidot hioutuivat huippuunsa hänen ryhdyttyään ammattilaispainijaksi.

”Prinssi” Alin henkivartijana toimiessaan Halme joutui kokemaan jopa hengenvaarallisia tilanteita, ja siitä syystä hän alkoi miettimään alan vaihtoa. Henkivartija-aikanaan Halme oli tutustunut Tony Novak nimiseen mieheen, jonka Halme väitti olevan jonkinlainen gangsteri ja liikemies.³¹ Novakin kanssa Halme kävi katsomassa ammattilaispainia, ja ottelun aikana Novak ehdotti Halmeelle painijaksi ryhtymistä.³² Henkivartijan hommat lopetettuaan ehdotus oli vielä Halmeen mielessä ja hän suuntasikin painileirille Los Angelesissa. Painileirillä Halme oppi ammattipainin alkeet ja leirin jälkeen Halme pääsi kiertueelle Uuteen Seelantiin. Uudessa Seelannissa Halme tapasi japanilaisen painiliiton pomoja, jotka etsivät sopivia painijoita.³³ Halme oli japanilaisten mieleen ja he laittoivat Halmeen uudelle ammattipainileirille Minnesotaon. Leiriä kutsuttiin Painin Merijalkaväeksi,³⁴ ja aivan kuin Yhdysvaltain merijalkaväessä, koulutus oli rankkaa fyysisesti ja psyykkisesti. Halme kuvailee kirjassaan yksityiskohtaisesti leirin armeijamaista kuria ja rankkoja suoritteita, joista hän tietenkin selviää loistavasti.

Halmeen mukaan leirin aloitti 50 ihmistä ja kolmen viikon jälkeen määrä oli tippunut 20:een.³⁵ Ammattipainileirillä Halme tottui kipuun ja kovaan treeniin. Ammattipainileiristä oli myös apua myöhemmälle nyrkkeilyuralle, sillä Halmeen kertoman mukaan leirin harjoitteet olivat niin tuskallisia, että hän joutui syömään särkylääkkeitä jatkaakseen.³⁶ Halme tottui ottamaan koviakin iskuja vastaan ja tämä taito karaisi häntä ammattipainiuran lisäksi tulevaa nyrkkeilyuraa varten. Kivunsietokyvyn kohotessa, myös painitaidot kehittyivät leirin loppua kohden ja tuttuun tapansa Halme kehuskelikin selvinneensä leiristä parhaiden joukossa.³⁷

²⁹ IS, ” Vapaaottelulegenda muisteli Tony Halmetta: Pelkäsin kuollakseni”, 13.1.2010, Ilta-Sanomat.

³⁰ IS, ” Vapaaottelulegenda muisteli Tony Halmetta: Pelkäsin kuollakseni”, 13.1.2010, Ilta-Sanomat.

³¹ Halme 1998, 92.

³² Halme 1998, 93.

³³ Halme 1998, 103.

³⁴ Halme 1998, 104.

³⁵ Halme 1998, 104.

³⁶ Halme 1998, 104.

³⁷ Halme 1998, S.105.

Leirin jälkeen Halme lähti suoraan Japaniin, jossa hänen ammattipainiuransa alkoi. Japanissa Halme esiintyi omalla nimellään, mutta hänen imagonsa oli rakennettu tarkoituksella yleisön vihattavaksi.³⁸ Ammattipainissa on selkeä hyvä vastaan paha -asetelma. Vihattun painijan roolin syntymisestä katkelma Kalmeenojan opinnäytetyöstä:

*”Tällä aikakaudella (toisen maailmansodan jälkeen) painijoille alkoi myös kehittyä persoonallisuuksia, joita esitettiin katsojille haastatteluissa. Tärkeässä roolissa oli painija nimeltä Gorgeous George. Hän loi itselleen roolin ja hahmon, jonka tarkoituksena oli saada yleisö buuaamaan ja vihaamaan häntä. Gorgeous George haluttiin eri kaupunkeihin painimaan, sillä vihattu painija onnistui myymään tapahtumat täyteen yleisöä.”*³⁹

Vihattu painija on siis houkutellut yleisöä alusta asti.

Halmeen imago oli Schwarzenegger-tyylinen; ”Nahkarotsi, buutsit, irokeesi ja Terminaattori-aurinkolasit”.⁴⁰ Halme esitti roolinsa taidokkaasti ja hän oli Japanissa ammattipainijana neljä vuotta.⁴¹ Halme alkoi omien sanojensa mukaan jopa nauttimaan yleisön vihaamisesta ja paini sitä paremmin, mitä enemmän hänelle buuattiin ja vihellettiin.⁴² Tämä taito kääntää yleisön viha voimavaraksi oli Halmeelle apuna myös hänen nyrkkeilyrallallaan.

Vaikka Halme sai Japanissa kuuluisuutta ja suosiota, oli hän siitä huolimatta vielä tuntematon nimi Suomessa. Halmeen ammattipainia saattoi toki katsella Eurosport-televisiokanavalta, mutta suosio Suomessa jäi silti pieneksi. Halmeen menestys oli kuitenkin huomattu Suomessa ja häntä pyydettiin mukaan Renny Harlinin ja Markus Selinin Gladiaattorit-ohjelman kuvauksiin. Harlin, Selin ja Halme olivat hankkineet kaikki kannuksensa Amerikassa ja he halusivat Halmeen ikään kuin vetonaulaksi. Halme oli vertaistensa seurassa ja kuvaukset olivat Halmeen mukaa hänelle helppoa aikaa.⁴³

Gladiaattoreista tuli heti suosittu, aikajaksolla 1.2.-7.2.1993 ohjelmalla oli jopa 795 000 katsojaa.⁴⁴ Juuri Gladiaattorit-ohjelman seurauksena Halme pääsi julkisuuteen

³⁸ Junno 2012, 18.

³⁹ Kalmeenoja 2010, 8-9.

⁴⁰ Halme 1998, 105; Schwarzenegger -imago perustuu vuoden 1984 Terminator -elokuvaan, jonka nimikohahmoa Arnold Schwarzenegger esitti.

⁴¹ Junno 2012, 18.

⁴² Halme 1998, 105.

⁴³ Halme 1998, 110.

⁴⁴ Möttölä, ”Katsotuimmat TV-ohjelmat 1.2. - 7.2.”, 9.2.1993, Helsingin Sanomat.

ensimmäistä kertaa Suomessa.⁴⁵ Halme oli käyttänyt Viikinki -nimeä ennenkin, mutta Gladiaattorit-ohjelman seurauksena Halme opittiin tuntemaan Suomessa Tony ”Viikinki” Halmeena, esiintymisnimensä mukaan. Halme oli kaksi kautta mukana Gladiaattoreissa, mutta kolmas kausi meni sivu suun Halmeen nostettua palkkapyyntö 25 000 markasta 250 000 markkaan.⁴⁶ Raha-arvolaskurin mukaan uusi palkkapyyntö nykyrahassa vastasi noin 61 000 euroa. Halme väitti kirjassaan olleensa ”koko show” ja sen vuoksi nostaneen palkkapyyntöään, hän mainitsi myös hänen nimellään myytyjen oheistuotteiden menekin olleen kova.⁴⁷ Halmeen suosio gladiaattorina oli selvästi suuri. Joka tapauksessa Halmeen esiintymisellä gladiaattoreissa oli hyödyllinen vaikutus hänen nyrkkeilyotteluidensa suosioon Suomessa. Halmeen oli helppo tulla nyrkkeilemään Suomeen, sillä hänet tunnettiin entuudestaan.

Halmeen suosion kasvaessa Suomessa Gladiaattorit-ohjelman myötä ja Japanissa ammattipainin seurauksena, myös amerikkalaiset kiinnostuivat hänestä. Halme oli kuitenkin jo ehtinyt jatkaa japanilaista ammattipainisopimustaan neljällä vuodella.⁴⁸ Amerikkalainen WWF (World Wrestling Federation), nykyinen WWE (World Wrestling Entertainment), teki Halmeelle lopulta tarjouksen, josta hän ei voinut kieltäytyä. Kalmeenojan mukaan: ”Ammattipainissa World Wrestling Entertainmentia voidaan pitää parhaimpana ja halutuimpana paikkana, jota korkeammalla tasolla ei pysty painimaan”.⁴⁹ Halme sai tilaisuuksien loistaa parhaiden painijoiden keskuudessa.

WWF halusi ulkomaalaisen painijan esittämään antiamerikkalaista hahmoa.⁵⁰ Halmeelle tarjottiin mahdollisuutta esiintyä suomalaisena hahmona nimeltä Ludwig Borga. Halmeen esittämän hahmon taustatarina oli olla suomalainen luonnonsuojelija, joka oli saapunut Yhdysvaltoihin puhdistamaan luontoa.⁵¹ On tärkeää muistaa, että hahmo oli painijoiden vihaama.⁵² Hahmon tarina oli rakennettu vastaamaan yhdysvaltalaisen yleisön stereotyyppioita kaukaisesta ja tuntemattomasta Suomesta. Halmeen kiinnostus heräsi heti ja hän näki hahmonsa taistelemassa Suomen puolesta muuta maailmaa vastaan.⁵³ WWF sai

⁴⁵ Pohjanpalo, ”Tony Halme”, 11.1.2010, Helsingin Sanomat.

⁴⁶ Halme 1998, 111.

⁴⁷ Halme 1998, 111-112.

⁴⁸ Halme 1998, 113-114.

⁴⁹ Kalmeenoja 2010, 11.

⁵⁰ Halme 1998, 114.

⁵¹ Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

⁵² Kalmeenoja 2010, 11.

⁵³ Halme 1998, 115.

myös sovittua Halmeen sopimusasiat japanilaisten kanssa, joten Halme löi WWF:n johtajan Vince McMahonin kanssa kättä päälle ja näin Halmeen painiura Amerikassa alkoi heinäkuussa 1993.⁵⁴

Halmeesta tuli Ludwig Borgan hahmon avulla Yhdysvalloissa ja muuallakin maailmassa kuuluisa.⁵⁵ Ammattipainissa vihattuja hahmoja esittäessään Halme oppi kaikki temput, joilla yleisö saatiin vihaamaan hänen roolihahmoaan. Halmeen on täytynyt huomata se, että mitä vihatummaksi hänen hahmonsa tulee, sitä enemmän hän saa aikaan kiinnostusta ja reaktioita aikaan yleisössä. Yleisön viha oli todellista ja esimerkiksi Israelissa painiessaan Halme saa ohjeen vaihtaa joka ilta hotellihuonettaan, koska hänen hengestään oltiin huolissaan.⁵⁶ On mielenkiintoista pohtia, kuinka paljon hänen esittämänsä ammattipainihahmot vaikuttivatkaan hänen nyrkkeilyuraansa.

Tietyllä tapaa Halme jatkoi eräänlaisena ammattipainihahmona esiintymistä myös nyrkkeilijänä ja rakensi julkisuuskuvansa sen mukaiseksi. Erona oli vain se, että Halmeen esittämä Ludwig Borgia oli keinotekoinen, ammattilaisten rakentama ja ammattilaispaininäytökset nimenomaan näytöksiä, suunniteltuja ja näyteltyjä.⁵⁷ Nyrkkeilijänä puolestaan Halme yhdisteli oppimiaan taitoja ja kokemuksiaan luodakseen itsestään keinotekoisen hahmon, kovanyrkkinen Tony ”Viikinki” Halmeen, jona hänet opittaisiin Suomessa tuntemaan. Gladiaattorit sarjassa mukana ollut Pasi Paavisto muisteli vuonna 2016 Ilta-Sanomien haastattelussa Halmeen esittäneen uhmakasta ja uhoavaa roolia julkisuudessa.⁵⁸ Monet Halmeen tuttavista ovat todenneet samaa. Mielestäni tämä kaikki osoittaa sen, että Halme sai ammattipainista arvokasta kokemusta, jonka hän osasi laittaa hyötykäyttöön nyrkkeilyuraansa varten. Ulkomailta Halme sai nyrkkeilyuransa kulmakivet; Amerikassa Halme rakensi vaikuttavan ja voimakkaan kehonsa, oppi turvamiehenä ja painijana showbisneksestä, henkivartijana pelottelun ja uhkailun taidot, sekä ammattipainijana kivun-sietämisen ja esiintymisen.

⁵⁴ Halme 1998, 117; Kalmeenoja 2010, 11.

⁵⁵ Junno 2012, 18.

⁵⁶ Junno 2012, 18.

⁵⁷ Junno 2012, 18.

⁵⁸ Kantola & Manninen, ”Tony Halmeen kuolemasta 8 vuotta – eli myrskyisän elämän: Halmeella oli kaksi täysin erilaista puolta”, 6.1.2018, Ilta-Sanomat.

2. Nyrkkeilyuran alku

Halme ajautui nyrkkeilyuralleen vastoinikäymisten, rahahuolien ja tutun uhonsa kautta. Jouduttuaan ongelmiin lain kanssa, Halme ei voinut painia enää WWF:ssä.⁵⁹ Halme pyrki takaisin Japaniin, mutta japanilaiset väittivät hänen rikkoneen sopimuksensa siirryttyään WWF:n leipiin.⁶⁰ Halmetta syytettiin huumausaineiden maahantuonnista, myynnistä ja valmistuksesta.⁶¹ Syytteet kumottiin neljä vuotta myöhemmin, vuonna 1997.⁶² Tämän neljän vuoden aikana Halme ei voinut painia, mutta tarvitsi rahaa.

Koska Halme asui Los Angelesissa, Yhdysvaltain viihdemaailman ytimessä ja hän oli vielä kuuluisa Ludwig Borgana, luonnollinen valinta oli jatkaa viihdemaailman palveluksessa. Halme sai pian pieniä rooleja mainoksista, pienen budjetin elokuvista ja musiikkivideoista.⁶³ Halme oli oppinut jo aikaisemmin showmaailman käytännöt ja siksi hänen maineensa ja suosionsa kasvoi nopeasti. Hänen näyttelijänuransa kohokohta osui Bruce Willisin Die Hard III-elokuvaan, Halmeelle tarjottiin roolia myös Titanic-elokuvasta, mutta hän kieltäytyi roolista.⁶⁴ Roolit isoissa elokuvissa olivat Halmeelle iso juttu. Ne todistivat Halmeen olleen Hollywoodissa ja Halme ylpeili rooleillaan useissa haastatteluisissa. Mainosten ja elokuvien teon lisäksi Halme kiinnostui Japanissa suositusta shootfightingista, jossa kaikki mahdollinen vastustajan satuttaminen oli sallittua.⁶⁵

Halme sai shootfightingista hyvää kamppailukokemusta nyrkkeilyuraansa varten, nyrkkeilyssä tosin on säännöt, mutta Halme oppi korjaamaan teknisiä puutteitaan raa'alla voimallaan ja suurella koollaan. Hän hyödynsi saamiaan oppejaan nyrkkeilyurallaan menestyksekkäästi, usein liikkuen sääntöjen rajamailla. Halme kehui voittaneensa shootfightingissa jopa Japanin liiton mestaruusottelun, mutta kärsi loukkaantumisista.⁶⁶ Halme kävi loukkaantumisiaan läpi kirjoissaan ja oli niistä aidosti huolissaan. Kirjoissa tuo esiin toistuvan huolen kehon kestävyydestä. Halmeen ura yhdysvaltalaisessa viihdemaailmassa kariutui pian hänen ajauduttuaan riitoihin Die Hard -elokuvan tähden Bruce Willisin

⁵⁹ Halme 1998, 138.

⁶⁰ Halme 1998, 138.

⁶¹ Suhonen, ”Tony Halme herra täystuho Cityssä vuonna 1998”, 5.6.1998, City.

⁶² Halme 1998, 136.

⁶³ Halme 1998, 139.

⁶⁴ Suhonen, ”Tony Halme herra täystuho Cityssä vuonna 1998”, 5.6.1998, City.

⁶⁵ Halme 1998, 142.

⁶⁶ Halme 1998, 146-147.

kanssa.⁶⁷ Halmeen tulot olivat pienentyneet jatkuvasti ammattipainin loppumisesta lähtien, mutta menot olivat pysyneet samana.⁶⁸ Halme oli myös katkaissut hauiksensa shoot-fightingissa, hänen selkensä ei ollut kunnossa ja nilkkakin poikki.⁶⁹ Halme tarvitsi lomaa ja suuntasi Las Vegasiin.

Halmeen nyrkkeilyura alkoi Las Vegasissa ja hän palasi sinne usein harjoittelemaan. Las Vegasilla oli iso rooli Halmeen elämässä. Huomattavaa on, että Nyrkkeilyurankin alkuun liittyy Halmeelle tyypillinen tarina. Halme sattui olemaan vuoden 1995 keväällä Las Vegasissa katsomassa Oliver McCallin ja Larry Holmesin nyrkkeilyottelua. Halme ei ottelusta perustanut ja humalluttuaan alkoi äänekkäästi kommentoimaan ottelua. Halmeen luvatta piestä molemmat ottelijat vasemmalla kädellä, edessä istunut henkilö alkoi tiivata Halmeen nyrkkeilytaustaa.⁷⁰ Tämän ”veijaritarinan” versiot vaihtelevat hieman eri lähteiden ja Halmeen itsensä mukaan, mutta edessä istunut henkilö oli promoottori, joka kaivoikin otteluiltansa sopimuspaperin taskustaan.⁷¹ Halme suostui ja alkoi harjoittelemaan Los Angelesilaisella nyrkkeilyseuralalla. Paikallisen Forum Boxingin nyrkkeilypomojen vakuuttuessa Halmeen nyrkkeilytaidoista, he antoivat hänelle paremman tarjouksen kuin yleisössä istunut promoottori. Forum Boxingin pomot antoivat Halmeelle mahdollisuuden päästä nyrkkeilyiltaan legendaariseen Caesar’s Palaceen⁷² ja järjestää hänen harjoittelunsa kuntoon.⁷³

Halme valitsi Caesar’s Palacen ja matkusti Las Vegasiin, jossa hänen harjoittelunsa jatkui. Harjoittelunsa aikana Halme sparrasi entisen maailmanmestarin Michael Dokesin kanssa ja hän onnistui lyömään Dokesin kanveesiin.⁷⁴ Oli Dokesin tyrmääminen liioiteltua tai ei, se on silti osoitus Halmeen lyöntivoimasta, saavutus löytyy myös Halmeen virallisesta nyrkkeilyuran saavutuksista boxrec.comin sivuilta.⁷⁵ Sana lähti kulkemaan nopeasti ja Halme muisteli elämänkerrassaan, että neljä vastustajaa peruutti ottelunsa Halmeen kanssa kuultuaan Dokesin tyrmäämisestä.⁷⁶ Halmeen voimat ja kookas keho toimivat siis heti uran alussa pelotevaikutteena. Viidennes vastustaja, Bradford Powell,

⁶⁷ Halme 1998, 148.

⁶⁸ Halme 1998, 149.

⁶⁹ Halme 1998, 151.

⁷⁰ Halme 1998, 153-154.

⁷¹ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>

⁷² Caesar’s Palace https://boxrec.com/media/index.php/Caesars_Palace

⁷³ Halme 1998, 155.

⁷⁴ Halme 1998, 156.

⁷⁵ Tony Halmeen uran huippuhetket https://boxrec.com/media/index.php/Tony_Halme

⁷⁶ Halme 1998, 156.

kuitenkin suostui ja niin hänestä tuli vastustaja Halmeen ensimmäiseen otteluun. Ottelun päivämäärä oli 10.6.1995⁷⁷ ja samana päivänä Tony Halmeen nyrkkeilyura sai alkunsa vaikuttavalla tavalla. Halme voitti ottelun ensimmäisen erän tyrmäyksellä 55 sekunnissa.⁷⁸ Lisäksi ottelu oli merkityksellinen Halmeen myöhemmälle suosiolle Suomessa, sillä Halme loi ottelun ympärille jo mainitsemaani ”veijaritarinaa”, joka upposi yleisöön, mutta myös siksi, että Halme oli ensimmäinen suomalainen, joka on otellut Caesar’s Palacessa.⁷⁹ Caesar’s Palacessa otteleminen toi Halmeelle suosiota suomalaisten keskuudessa, kuuluisalla kasinolla otteleminen oli kova sana.

Halmeen uran ensimmäiset ottelut eivät olleet rahallisesti merkittäviä, mutta näyttämisen halu ajoi Halmetta rahaakin kovemmin. Halme tiesi, että osaisi tehdä ison ottelun, jos vain saisi mahdollisuuden. Uran alkupään otteluista Halme keräsi jatkuvasti kokemusta nyrkkeilystä, olihan hän täysin kokematon lajista. Virheet opettivat Halmeelle nyrkkeilymaailmasta aina enemmän ja tehokkaammin, kuin mikään oppitunti. Rahantarve oli kuitenkin aina läsnä, sillä Halme eli leveää elämää. Rahantarpeessa Halme suuntasi taas Japaniin ansaitsemaan rahaa shootfightingin parissa, mutta siellä hänen hauiksensa katkesi.⁸⁰ Loukkaantumiset olivat Halmeen uralla jatkuvasti läsnä. Halme piti näihin aikoihin nyrkkeilyä vielä harrastuksena, mutta parannellessaan hauistaan hän päätti kokeilla mihin pääsisi nyrkkeilyn parissa.⁸¹

⁷⁷ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>.

⁷⁸ Halme 1998, 157.

⁷⁹ Halme 1998, 157.

⁸⁰ Halme 1998, 160.

⁸¹ Halme 1998, 160.

3. Nousu suomenmestariksi

Halme pääsi nyrkkeilemään Suomeen suhteillaan. Halmeella oli vanhastaan Suomessa laajat verkostot ja hän tunsi ihmisiä. Halme oli ollut yhteydessä entiseen tuttuunsa Jari Grönroosiin, joka oli suomalaisen King's tallin jäsen, asiat etenivät ja Halme suostui tulemaan otteluun King's tallin iltaan Helsingin urheilutalolle.⁸² King's talli oli Rööperi -romaanista ja elokuvasta kuuluisan Tom Sjöbergin talli, joka oli ammattinyrkkeily.netin haastattelun mukaan ”ainoa vakavasti otettava toimija suomalaisessa ammattinyrkkeilyssä yli puolentoista vuosikymmenen ajan”.⁸³ Halme nyrkkeilee kahdesti King's tallin illoissa 1996 keväällä ja vaikuttaa suomalaisessa mediassa. Halmeen suosiota kasvattivat hänen tyrmäysvoittonsa vastustajista.⁸⁴

Halme oli tavannut Yhdysvalloissa muutamaa kuukautta aikaisemmin suomalaisen lehtimiehen, joka lupasi auttaa PR-hommissa, jos hän tulisi ottelemaan Suomeen.⁸⁵ PR-apuun kuului esiintymisiä televisio-ohjelmissa ja ne kelpasivat Halmeelle hyvin. Suomeen tultuaan Halme alkoi pieksämään tietoisesti suutaan, varsinkin Jukka Järvisen suuntaan, joka oli tuolloin Suomen paras ammattinyrkkeilijä.⁸⁶ Halme käytti ulkomailta saatuja oppejaan julkisuuskuvan rakentamiseen, ja ne upposivat kansaan. PR-avun, Halmeen aikaisemman gladiaattori- ja painisuosion myötä muodostuneen julkisuuskuvan ansiosta ihmiset alkoivat huomiomaan hänen nyrkkeilyuraansa nopeasti.⁸⁷

King's talli ja Halme alkoivat suunnitella isoa ottelua. Halme oli vasta päässyt urheilu-uutisten otsikoihin ensimmäistä kertaa⁸⁸, mutta halusi silti ison ottelun. Vastustajaksi haluttiin Järvinen, mutta tämä oli kieltäytynyt kohtaamasta Halmetta, olihan hänet sentään rankattu Suomen parhaaksi raskaan sarjan nyrkkeilijäksi Suomessa.⁸⁹ Halme aloitti harkitun trash talkin ärsyttääkseen Järvistä otteluun. Halmeen ja

⁸² Halme 1998, 160.

⁸³ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 3”, 4.10.2012, ammattinyrkkeily.net.

⁸⁴ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>.

⁸⁵ Halme 1998, 161.

⁸⁶ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

⁸⁷ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

⁸⁸ HS, ”Tony Halme tyrmäsi vastustajansa Helsingin ammattinyrkkeilyillassa”, 28.5.1996, Helsingin Sanomat.

⁸⁹ Kallonen, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivälehti.

Järvisen välille oli kehittynyt jännite, jonka Halme oli havainnut ja jota hän osasi hyödyntää. Halme käytti hyväkseen Yhdysvalloissa opittuja taitojaan trash talkissa ja haukkui Jukka ”Käpylän Pyöveli” Järvistä Käpylän Puudeliksi. Halme ärsytti Järvistä myös muistelemalla tapausta nuoruudestaan, jolloin tyrmäsi Järvisen katutappelussa Hangossa.⁹⁰

Pelkkä trash talk ei saanut Järvistä suostumaan otteluun, mutta King’s talli halusi ottelun tapahtuvan, koska sen tiedettiin myyvän. Ottelun voittajalle luvattiin mestaruusvyö ja tukku rahaa, lupaus sai Järvisen suostumaan otteluun.⁹¹ Kuitenkin Halmeen trash talkilla oli ottelun toteutumiseen vaikutuksensa, sillä Järvinen oli jo suunnitellut lopettavansa uransa, kunnes Halme ilmestyi mukaan kuvioihin.⁹² Halmeen loukkaukset olivat kuitenkin liian tuntuvia, jotta ne olisi voinut jättää vastaamatta. Järvinen päätti hiljentää Halmeen kehässä. Järvinen muisteli päätöstään jatkaa Ilta-Sanomien uutisessa vuonna 2017:

”Tony alkoi soittamaan turpaansa ja ihmettelin, että mikähän tämä kaveri on, joka tulee ihan puskista. Hän tuli Jenkeistä silloin Suomeen ja oli varmaan siellä oppinut sen suun soittamisen. Ajattelin, että ei hemmetti, nyt minä kyllä jatkan nyrkkeilyä, koska se posken soittaja piti nitistää. Hän innosti minua jatkamaan ja urani jatkui.”⁹³

Halme oli luvannut kohdata Järvisen missä ja milloin tahansa, joten King’s tallin tarjotessa SM-ottelua Järvistä vastaan Halme suostui heti.⁹⁴ Ottelua siirrettiin kertaalleen ja kohtaaminen tapahtuisi syyskuussa 1996.⁹⁵ King’s tallissa ymmärrettiin heti ottelun tärkeys ja potentiaali, siispä Halmeen ja Järvisen 10-eräistä kohtaamista promotoitiin koko kesä.⁹⁶ Halme piti tällä välin yllä julkisuuskuvaansa suuren maailman show’lla ja kävi soittamassa suutaan radiossa, lehdissä ja televisiossa.⁹⁷

⁹⁰ Halme 1998, 165.

⁹¹ Kallonen, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivälehti.

⁹² Kantola, ”Ex-nyrkkeilijä Jukka Järvinen 7 vuotta sitten kuolleesta Tony Halmeesta: ”Vastustajana arvaamaton, samoin ylipäätään elämässä”, 12.1.2017, Ilta-Sanomat.

⁹³ Kantola, ”Ex-nyrkkeilijä Jukka Järvinen 7 vuotta sitten kuolleesta Tony Halmeesta: ”Vastustajana arvaamaton, samoin ylipäätään elämässä”, 12.1.2017, Ilta-Sanomat.

⁹⁴ Halme 1998, 165.

⁹⁵ AV, ”Raskaansarjan SM, osat 1 ja 2”, 9.3.2017, ammattinyrkkeily.net.

⁹⁶ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

⁹⁷ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

3.1 Tony Halme vs Jukka Järvinen I

Kesä vaihtui syksyksi ja 9.9.1996 miesten oli aika kohdata toisensa. King's tallin promotointi, mutta ennen kaikkea Halmeen Suomessa ennennäkemätön show olivat kantaneet hedelmää. Kansa vaelsi sankoin joukoin Helsingin Nordenskiöldinkadun jäähallia kohti, päämääränään päästä todistamaan paljon puhuttua ottelua. Tom Sjöberg muisteli, että lippuja meni hetkessä yli 5000.⁹⁸ Lopulta jäähalliin ahtautui 12 500 katsojaa, halukkaita riitti liikaakin 3000 ihmisen jäädessä ulkopuolelle ilman lippuja.⁹⁹ Otteluun ei oltu alun perin edes odotettu tällaisia yleisömassoja niin asiantuntijoiden,¹⁰⁰ kuin King's tallinkaan puolesta,¹⁰¹ mutta Halmeen esiintyminen ja trash talk vetosivat yleisöön. Tom Sjöberg ilmoitti ylpeänä illan olleen yleisömäärältään sisähallien Suomenennätys. Halme oli luvannut täyttää jäähallin ja lupaus myös toteutui.¹⁰²

Kongin kumahtaessa Tony Halme ja Jukka Järvinen pääsivät vihdoinkin toistensa kimppuun ja ratkaisemaan ensimmäisen Suomen raskaan sarjan mestarin. Halme oli sanonut jo aikaisemmin, ettei ole nyrkkeilijä ja että on tulossa nyrkkeilyn sijaan tappelemaan.¹⁰³ Halme tiesi, että ei voita taitavampaa Järvistä nyrkkeillen, joten hän haki alusta asti tyrmäystä luottaen voimiinsa ja kokoonsa. Kokoero oli hänen puolellaan, sillä Halmeen ottelupaino oli Järvistä parikymmentä kiloa painavampi.¹⁰⁴ Kokoero oli Halmeelle aina tärkeää, sillä hän luotti massaansa enemmän kuin taitoihinsa, isommalla miehellä on isompi potentiaali lyödä kovaa. Massa kuitenkin hidastaa ja Järvinen oli kevyempänä nopeampi ja onnistui jopa lyömään Halmeen kontilleen toisessa erässä.¹⁰⁵ Halme ei saanut vikkellä Järvistä kiinni tyrmätäkseen häntä. Halme myönsi elämäkerrassaan tajunneensa ottelun aikana, että nyrkkeilemällä hän ei voita Järvistä, joten päätti turvautua puskemiseen ärsyttääkseen Järvistä ja saadakseen

⁹⁸ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

⁹⁹ Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show'n suomalaiseen nyrkkeilyyn – Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

¹⁰⁰ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁰¹ Halme 1998, 178.

¹⁰² Halme 1998, 175.

¹⁰³ Lahti & Westerback, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””, 10.9.1996, Helsingin Sanomat.

¹⁰⁴ Lahti & Westerback, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””, 10.9.1996, Helsingin Sanomat.

¹⁰⁵ Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show'n suomalaiseen nyrkkeilyyn – Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

mahdollisuuden tyrmätä hänet.¹⁰⁶ Todellisuudessa kyse oli kunnian menetyksen estämisestä, diskauksella Halme sai estettyä totaalisen häviön Järviselle. Outi Junnon mukaan häviö tarkoitti Halmeelle aina miehisen kunnian menetystä.¹⁰⁷ Epäurheilijamainen käytös johti haluttuun tulokseen ja Halme diskattiin kolmannessa erässä.¹⁰⁸ Epäurheilijamaiset ja sääntöjen rajamailla liikkuneet keinot eivät olleet Halmeelle koskaan vieraita. Ottelu päättyi siis ennen aikojaan ja Jukka ”Käpylän Pyöveli” Järvinen julistettiin voittajaksi ja ensimmäiseksi raskaan sarjan suomenmestariksi mylvivän yleisön edessä. ”Tuomari teki väärin keskeyttäessään ottelun. Olisi pitänyt tyrmätä hänetkin” kommentoi Halme.¹⁰⁹ Ennenkuulumaton kommentti todistaa Halmeen vihatun roolin esittämistä.

Tappio Järvisestä oli diskauksesta huolimatta nolo paikka Halmeelle, hävisihän hän sentään ensimmäistä kertaa suomalaisen yleisön edessä. Tilannetta ei helpottanut, että kovat puheet ennen ottelua jäivät toteutumatta. Häpeää lisäsi se, että Halme oli jopa käynyt tatuoimassa Suomen leijonavaakunan selkäänsä todisteeksi siitä, että Suomenmestaruus kuuluu hänelle.¹¹⁰ Häviöstä huolimatta nyrkkeileminen oli kartuttanut tällä kertaa pankkitiliäkin, mutta Halme ei ollut tyytyväinen palkkioonsa. Raha-asioista väännettiin myöhemmin useasti King’s tallin kanssa. Lyöty Halme palasi Los Angelesiin ja tehtyään yhteenvedon ottelusta hän päätti, että pystyy paljon parempaan.¹¹¹ Niin kuin ennenkin, jokainen ottelu, niin voitto kuin häviökin, oli arvokas oppitunti nyrkkeilystä. Halme tajusi häviön seurauksena, että tappeleminen nyrkkeilyn sijaan on enemmän hänen tyyliään. ”Muhammad Ali leijui kuin perhonen ja pisti kuin ampiainen, Tony Halme leijui kuin ruotsinlaiva ja pisti kuin Boforsin kanuuna.”¹¹²

Häviön jälkeen Halmeella oli taas kova todistamisen halu ja Halme lähti todistamaan itseään vapaaottelussa. Halmeelle oli tärkeää näyttää, ettei pelkää mitään ja on kovin kaikista. Kuin Viikinki, niin kuin hän itse sen ilmaisi.¹¹³ Keväällä 1997 Halme järjesti itsensä Ultimate Fighting Championship otteluun, samalla Halme oli ensimmäinen

¹⁰⁶ Halme 1998, 175.

¹⁰⁷ Junno 2012, 28.

¹⁰⁸ AV, ”Raskaansarjan SM, osat 1 ja 2”, 9.3.2017, ammattinyrkkeily.net.

¹⁰⁹ Lahti & Westerback, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””, 10.9.1996, Helsingin Sanomat.

¹¹⁰ Halme 1998, 203.

¹¹¹ Halme 1998, 176.

¹¹² Halme 1998, 163.

¹¹³ Halme 1998, 176.

suomalainen UFC:ssä. Ottelupäivämäärä oli 30.5.1997¹¹⁴ ja vastustajana oli jo mainitsemani Randy Couture, jota Halme pelotteli menestyksekkäästi ennen ottelua. Sen ottelun Halme hävisi nopeasti, 57 sekunnissa Couturen kuristusotteen seurauksena.¹¹⁵ Vaikka Halme hävisikin, oli hän silti todistanut itselleen ja muille, että ei pelkää mitään. UFC on armotonta kamppailu-urheilua ja Halmetta oli pidetty hulluna, kun hän uskalsi mennä ottelemaan.¹¹⁶ Halme todisti siis kovuutensa ja hankki näin itseluottamusta. Tapausta käytettiin taas julkisuuskuvanrakennukseen. Mainitsemisen arvoista on, että ennen ottelua kolme vastustajaa oli Halmeen mukaan peruttanut tulonsa nähtyään Halmeen.¹¹⁷ Myös Couture oli pelännyt häntä Halmeen trash talkin ja Halmeen koon vuoksi. Couture nimenomaan mainitsi Halmeen massiivisen olemuksen haastattelussa.¹¹⁸ Halmeella oli jo henkivartija-ajoiltaan asti pelottava olemus ja taidot pelotteluun. Nähdessään vapaaottelijoiden pelon, Halmeen on täytynyt ymmärtää, että pelottelua voi käyttää hyödyksi psykologisena aseena myös nyrkkeilyssä. Ensimmäisessä kohtaamisessaan Halme oli tyytynyt vain ärsyttämiseen, mutta kehitteli uuden taktiikan.

3.2 Tony Halme vs Jukka Järvinen II

Vapaaotteluepisodin jälkeen Halme palasi takaisin nyrkkeilyn pariin. Ensimmäisen SM-ottelun palkasta ei kuitenkaan ollut enää paljon jäljellä, Halmeen menot olivat suuret, joten rahantarpeen vuoksi Halme palasi takaisin shootfightingin pariin Japaniin.¹¹⁹ Halme tarvitsi kipeästi uutta nyrkkeilyottelua, mutta oikeaan hintaan. Hän ei halunnut otella enää pikkurahoista. Ongelmana seuraavan ison ottelun toteutumisessa oli se, että Halmeen mielestä King's talli ei ollut maksanut hänelle tarpeeksi palkkaa ansioihin nähden, sama tyytymättömyys palkkoihin oli mukana Halmeen kummassakin kirjassa. Halme julisti kirjassaan, että jäähallin täytti yksin Tony Halme, ei Jukka Järvinen, eikä Tom Sjöberg.¹²⁰ Väitteelle on totuuden nimessä pohjaakin, sillä King's

¹¹⁴ Tony Halmeen virallinen vapaaottelutilasto <https://www.mixedmartialarts.com/fighter/Tony-Halme:65D1AE66D5C7B790>.

¹¹⁵ IS, ”Vapaaottelulegenda muisteli Tony Halmetta: Pelkäsin kuollakseni”, 13.1.2010, Ilta-Sanomat.

¹¹⁶ Halme, 1998, s.177.

¹¹⁷ Halme, 1998, s.176.

¹¹⁸ IS, ”Vapaaottelulegenda muisteli Tony Halmetta: Pelkäsin kuollakseni”, 13.1.2010, Ilta-Sanomat.

¹¹⁹ Halme 1998, 177.

¹²⁰ Halme 1998, 178.

talli toteutti sitten seuraavan iltansa ilman Halmetta, mutta se ei ollut yleisömenestys. Halmeen kaverin, Jari Grönroosin mukaan King's talli ei ollut mainostanut mitään iltaa enemmän, mutta paikalle saapui vain 2500 ihmistä.¹²¹ Halme kiinnosti ihmisiä ja tiesi tämän itsekin. Siispä jäähyllä ollessaan Halme puuhaili taustajoukkojensa kanssa omaa nyrkkeilyiltaaakin. Suunniteltu Lappeenrannan ilta jäi kuitenkin toteutumatta, koska Halmeen vastustajalla ei ollut voimassa olevaa kilpailulisenssiä.¹²²

Vuoden 1997 sekavan kevään ja kesän yhdeksän päivän ryyppyputken¹²³ jälkeen Halme tarvitsi vieläkin kipeämmin rahakasta ottelua ja King's talli tarvitsi Halmetta tuottavan ottelun myymiseen. Intressit kohtasivat siis taas ja Halme marssi King's tallin puheille. Erimielisyydet saatiin nopeasti sovittua ja palkastakin päästiin nopeasti sopimukseen. Halme oli alun perin pyytänyt kolminkertaista palkkaa toisesta kohtaamisestaan Järvisen kanssa, koska olihan yleisöäkin saapunut ensimmäiseen kohtamiseen kolme kertaa arvioitua enemmän.¹²⁴ Nyt ääni oli vaihtunut kellossa ja Halme sopi Jari Grönroosin kanssa, että ottaa matsin Järvistä vastaan mistä rahasta tahansa.¹²⁵ Syynä Halmeen ”laupeuteen” oli rahanpuutteen lisäksi, myös palava halu päästä voittamaan Järvinen. Palkkio oli sama kuin ensimmäisessä ottelussa: 50 000 markkaa (noin 12 000 euroa) kummallekin ottelijalle.¹²⁶ Halmeen mukaan hän hyväksyi sen mutinoitta, sillä hän halusi mestariksi. Halme uskoi pystyvänsä kukistamaan Järvisen tällä kertaa parannellun tyyliensä ja psykologisen sodankäynnin avulla.

Palattuaan takaisin Yhdysvaltoihin Halme aloitti harjoittelemisen heti. Omien sanojensa mukaan hän treenasi kaksi kuukautta kuin sika. Samalla Halme epäili, että Järvinen uskoi hänen jatkavan vieläkin kesäistä menoaan, mutta totuudessa kesän 9 päivän ryyppyputki oli ainoa tauko mitä Halmeella oli ollut treenaamisesta.¹²⁷ Edellisen ottelun helppo voitto ja usko Halmeen huonosta valmistautumisesta oli saanut Järvisen aliarvioimaan Halmeen vaarallisuuden. Järvinen muisteli myöhemmin virhettään:

¹²¹ Halme 1998, 178.

¹²² Martti, ”Lappeenrannan nyrkkeilyilta peruuntui vieraan lisenssipulaan”, 5.2.1997, Helsingin Sanomat.

¹²³ Halme 1998, 179-180.

¹²⁴ Halme 1998, 181.

¹²⁵ Halme 1998, 181.

¹²⁶ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹²⁷ Halme 1998, 181.

”Se ensimmäinen ottelu oli niin helppo minulle, että en valmistautunut toiseen matsiin niin hyvin kuin olisi kuulunut.”¹²⁸ Virhe koitui kohtalokkaaksi.

Uusintaottelu Järvistä vastaan varmistui ja ottelupäivämäärä oli 29.09.1997, paikkana oli edellisestä ottelusta tuttu Jäähalli.¹²⁹ Halme laitto ottelun varmistuttua pökköä pesään. Tällä kertaa kaikki sujui, harjoitusohjelma oli mieluinen, paino nousi mukavasti ja treenareiden kanssa löydettiin yhteinen sävel.¹³⁰ Halme oli vihdoinkin ottanut virheistä oppia ja nyt oikea tiimi oli saatu taustalle. Halme sai tukea, kannustusta ja ruoka ja uni maistuivat.¹³¹ Valmistautuminen sujui unelman lailla Halmeen mukaan ja todella siltä vaikutti. Halme oli valmistautunut myös kulissien takana, sillä hän oli päättänyt voittaa ja tehdä voiton eteen kaiken mahdollisen ja mahdottoman.¹³² Halme tarkoitti tällä jo mainitsemaani anabolisten steroidien käyttöä. Halme antoi tämän myös Järvisen tietoon, uhoamalla käyttäneensä kaikkia sellaisia ”myrkkyjä”, joista sai voimaa.¹³³

Vain vähän ennen syyskuista kohtaamista Järvisen kanssa, Halme otti lämmittelyottelun kasinolla Atlantic Cityssä 6.9.1997.¹³⁴ Lämmittelyottelut olivat Halmeen uralla tärkeässä roolissa itseluottamuksen takaajana. Ottelu päättyi helppoon tyrmäykseen ja Halme lähti itseluottamusta uhkuen Suomeen valmistautumaan Suomenmestaruuden voittamiseen.¹³⁵ Halme oli todella varma voitostaan. Järvinen toisaalta hävinnyt edellisen ottelunsa vuonna 1996 teknisellä tyrmäyksellä.¹³⁶ Nyrkkeilyssä on sanonta, että olet juuri yhtä hyvä kuin edellinen ottelusi.

Halmeella ei ollut epäilystäkään voitostaan palattuaan Suomeen. Kuitenkin yleisö epäili Halmeen kykyjä ja taas kerran oli Halmeen aika esittää vihatun miehen roolia. Halme oli kuitenkin jo ammattipainiajoilta tuttuun rooliin valmis ja aloitti taas suunniksiennän. Järvinen oli ennakkosuosikki, mutta se ei Halmeen menoa haitannut. Järvisen esiintyessä lehdistötilaisuuksissa hillitymmin Halme piti vielä kovempaa

¹²⁸ Kantola, ”Ex-nyrkkeilijä Jukka Järvinen 7 vuotta sitten kuolleesta Tony Halmeesta: ”Vastustajana arvaamaton, samoin ylipäätään elämässä””, 12.1.2017, Ilta-Sanomat.

¹²⁹ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>.

¹³⁰ Halme 1998, 182.

¹³¹ Halme 1998, 182.

¹³² Halme 1998, 183.

¹³³ Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa””, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

¹³⁴ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>.

¹³⁵ Halme 1998, 182.

¹³⁶ Jukka Järvisen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/15169>.

mekkalaa, kuin viime kerralla¹³⁷. Tällä kertaa Halme alkoi myös pelottelemaan Järvisistä ja uhosi menevänsä kehään ”skalpeerausreissulle”.¹³⁸ Steroidien ja kovan treenaamisen ansiosta Halmeen paino oli noussut ja nyt suuri osa uudesta painosta oli lihasta. Halme oli panostanut punttitreeniin, edellisillä kerroilla hän oli lopettanut punttien nostelun muutamaa viikkoa ennen ottelua, mutta nyt treenattiin halmeen ohjeilla.¹³⁹ Punttien nostelu antoi Halmeelle hyvän olon ja muokkasi hänen kehoaan uhkaavammaksi ja voimakkaammaksi. Halmeen uusi 130-kiloinen kroppa kävi nyt entistä vakuuttavampana psykologisena aseena, koska Järvinen oli 25-kiloa kevyempi.¹⁴⁰ Kuten mainitsin, Järvinen oli valmistunut huonosti. Siispä Halmeen uhkailut ja kunto upposivat otolliseen maaperään. ”Mä näin jo punnituksessa, että Järvinen pelkäsi”, muisteli Halme.¹⁴¹

Pelon luominen yksinään ei kuitenkaan riittänyt Halmeelle. Halme päätti hämmentää soppaa entisestään. Hän laski jo aikaisemmin Yhdysvalloista liikkeelle huhun, jonka mukaan hän lyö kaikki rahansa vetoa Järvisen voitosta ja häviää tahallaan ensimmäisessä tai toisessa erässä.¹⁴² Huhu levisi Halmeen mukaan kulovalkean tavoin ja näin hän oli taas kerran onnistunut markkinoimaan ottelua synnyttämällä kohun ja samalla hämmentämään vastustajaansa. Vihjaus tahallaan häviämisestä sopi Halmeen julkisuuskuvaan ja oli siksi uskottava.

Ennen ottelua Halme kävi lyömässä vetoa, kuitenkin oman voittonsa puolesta ensimmäisessä tai toisessa erässä. Halme oli oppinut kantapään kautta, että ei voi luottaa kehenkään, joten vedonlyönti tehtiin yksin.¹⁴³ Hän ei lähtenyt oikaisemaan asiaa, vaan antoi muiden elää uskossa, että aikoo hävitä tahallaan. Halme esitti loistavasti vihattua rooliaan. Viha kumpusi Halmeen likaisten temppujen ohella myös siitä, että Halme ei istunut kulttuurimme vaatimattoman urheilijan muottiin. Ego-ongelmatonta Halmetta on kiva vihata, Helsingin Sanomissa kirjoitettiin.¹⁴⁴

¹³⁷ AV, ”Raskaansarjan SM, osat 1 ja 2”, 9.3.2017, ammattinyrkkeily.net.

¹³⁸ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹³⁹ Halme 1998, 182.

¹⁴⁰ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹⁴¹ Halme 1998, 183.

¹⁴² Halme 1998, 183.

¹⁴³ Halme 1998, 184.

¹⁴⁴ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

Ottelupäivänä Halme paineli punnituksesta suoraan kuntosalille treenaamaan käsiä, todennäköisesti julkisuustempuna. Treenin jälkeen hän söi ja meni jäähallin pukuhuoneeseen nukkumaan. Kaikki tehtiin luonnollisesti mahdollisimman julkisesti. Nukkumisella oli vaikutuksensa Järviseen, sillä rauhallinen nukkuminen kieli siitä, että Halme ei turhia murehtinut. Halme muisteli jonkun kertoneen hänelle, että Järvinen oli aivan vauhkona ja piti nukkumista taas yhtenä hänen tempuistaan.¹⁴⁵ Halmeella ei tosiaan ollut syytä huoleen, sillä hänen itseluottamuksensa oli huipussaan. Psykologiset tempot olivat todellakin uponneet Järviseen. Halmeen herätessä ottelu oli hänen mukaansa jo käytännössä ohi, ainoastaan muodollisuudet, eli Järvisen hakaaminen kappaleiksi piti käydä hoitamassa.¹⁴⁶ Urheilussa suuri osa menestymistä on mentaliteetti ja psykologia. Halme oli selvästi niskan päällä ennen ottelua.

Frederikin ”Harva meistä on rautaa” pauhaa Jäähallin kaiuttimista ja Tony ”Viikinki” Halme astelee kehään täyden Jäähallin yleisön viheltäessä ja buuattessa.¹⁴⁷ Jukka ”Käpylän Pyöveli” Järvinen saapuu puolustamaan mestaruuttaan Halmeen jälkeen selvästi ystävällisemmällä vastaanotolla. Jäähalli on tupaten täysi ja tunnelma katossa.¹⁴⁸ Kehässä Halme havaitsee Järvisen liikkeistä ja olemuksesta tämän pelkäävän.¹⁴⁹ Kongi soi ja taistelu alkaa. Halme avaa ottelun tavaramerkiksi tulleella voimakkaalla lyönnillä, mutta Järvinen ei yritä karkuun vaan väistelee päätään keikuttamalla.¹⁵⁰ ”Ehkä Järvinen tosiaan uskoo, että aion hävitä tahallaan”, Halme pohti.¹⁵¹ Hallissa kannustetaan Järvistä,¹⁵² mutta hänen iskunsa eivät pysty vahingoittamaan Halmetta. Halme muisteli, että lyönnit eivät tuntuneet missään.¹⁵³ Järvisen jaettua iskujansa, oli Halmeen vuoro antaa takaisin samalla mitalla. Järvisen varomattomuus kostautui ja Halmeen oikea koukkusarja lähettää Järvisen unten maille. Järvinen lysähtää kanveesiin ja ottelu päättyi ajassa 2.22, kehätuomarin laskettua Järvisen ulos.¹⁵⁴ Jäähallin tyrmistynyt yleisö ei uskonut näkemäänsä.¹⁵⁵ Amerikan vuodet ja Nyrkkeilyuralla

¹⁴⁵ Halme 1998, 184.

¹⁴⁶ Halme 1998, 185.

¹⁴⁷ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹⁴⁸ AV, ”Raskaansarjan SM, osat 1 ja 2”, 9.3.2017, ammattinyrkkeily.net.

¹⁴⁹ Halme 1998, 185.

¹⁵⁰ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹⁵¹ Halme 1998, 185.

¹⁵² Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹⁵³ Halme 1998, 185.

¹⁵⁴ AV, ”Raskaansarjan SM, osat 1 ja 2”, 9.3.2017, ammattinyrkkeily.net.

¹⁵⁵ Halme 1998, 187.

saadut opetukset, loistava valmistautuminen, trash talk, psykologiset temput ja tärkeimpänä julkisuuskuva olivat kaikki osaltaan mahdollistamassa voiton. Viikingistä tuli mestari.

4. Mestaruuden jälkeen

Mestaruuden saavuttaminen oli enemmän, kuin moni olisi osannut 30-vuotiaana nyrkkeilyn aloittaneelta Halmeelta odottaa.¹⁵⁶ Hän oli kuitenkin todistanut epäilijät vääräksi. Halme ja King's talli nostivat illasta komean tilin. Järviselle häviöstä jäi käteen jo ennalta sovittu 50 000 markkaa, mutta tyrmäystappio oli kova pala nieltäväksi. Järvinen ei poistunut kotoaan viikkoon, ”se oli häpeän paikka” hän muisteli myöhemmin.¹⁵⁷ Järvinen kuitenkin halusi hyvitystä ja oli ilmaissut halukkuutensa revanssiin jo ottelun jälkeisessä haastattelussa.¹⁵⁸ Revanssihaaveet eivät koskaan toteutuneet. Ihmiset puhuivat, että King's talli olisi tehnyt illasta 400 000 markkaa (noin 94 000 euroa) voittoa.¹⁵⁹ Tom Sjöberg ei kerro tarkkaa summaa, mutta paljasti ammattinyrkkeily.netin haastattelussa, että seteleitä sisältäviä muovikasseja kannettiin 10 kappaletta laskettavaksi läheisen hotellin sviittiin.¹⁶⁰ Myös Halmeella oli aihetta retosteluun ja hän soitti lehdistön paikalle todistamaan, kun kävi nostamassa voittonsa Veikkauksesta.¹⁶¹ Voittosumma oli komea, 160 000 markkaa (noin 38 000 euroa).¹⁶²

Suomalaisen ammattinyrkkeilijöiden harva joukko tuli kuitenkin ilmi. Halme oli kohdannut erikoisen ongelman sillä Järvisen tyrmäämisen Suomesta ei enää löytynyt vastustajaa, koska kukaan ei halunnut nousta hänen kanssaan kehään!¹⁶³ Nyrkkeilypiirit olivat siis selvästi pienet. Halme ottelee seuraavaksi joukon näytösotteluita saadakseen mainetta ja rahaa. Näytösotteluiden ohessa vuoden 1998 tammikuussa Halme kävi juhlimassa nuorten jääkiekkomaajoukkueen kanssa maailmanmestaruutta kutsuvieraana.¹⁶⁴ Kutsu oli tullut, koska joukkueen mielestä Halme oli esimerkillään auttanut saamaan hengen päälle altavastajan roolissa.¹⁶⁵ Halme kutsuttiin myös monien muiden jääkiekkoujoukkueiden juhliin. Kutsut osoittavat, kuinka Halme oli noussut

¹⁵⁶ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

¹⁵⁷ Kuisma, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat.

¹⁵⁸ Lahti, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

¹⁵⁹ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁶⁰ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁶¹ Halme 1998, 188.

¹⁶² Halme 1998, 188.

¹⁶³ Matilainen, ”Missä he ovat nyt: Super-jäätelöä mainostanut ”Boogie” Mustonen: ”Olisin halunnut onnellisen lopun””, 14.1.2017, mtvuutiset.fi.

¹⁶⁴ Halme 1998, 198.

¹⁶⁵ Halme 1998, 198-199.

ammattuurheilijoiden joukkoon, vertaisena ja mestarina. Jääkiekkjoukkueiden lisäksi Halme innosti myös monia muita ihmisiä.

Halme osoittaa myös, kuinka häikäilemätön hän on showbisneksessä. Hän järjestää sopuottelun ja ystävänsä Jari ”Boogie” Mustonen kaatui Halmeen vasempaan huitaisuun Jäähallin yleisön edessä ja ansaitsee häviöstään 10 000 markkaa.¹⁶⁶ Halmeen ja King’s tallin suhteet huononivat, koska ilta ei ollut King’s tallin järjestämä. Halme ottelee seuraavaksi joukon tasottomia otteluita ulkomaalaisia vastustajia vastaan. Muutama tasokkaampikin ottelu nähdään Halmeen ottaessa kaksi ottelua suomenmestaruudesta Mika Kihlströmiä vastaan, joista hän häviää ensimmäisen ja voittaa toisen, yleisömäärä vakiintui Halmeen tasokkaammissa otteluissa 8000:n¹⁶⁷. Vuonna 1999 Halmeen amerikkalainen unelma murentuu hänen jouduttuaan San Pedron säilytyskeskukseen. Syyksi ilmoitettiin törkeäksi luokiteltu asesyyte henkivartija-ajoilta.¹⁶⁸ Halme menettää uskonsa Yhdysvaltoihin täydellisesti ja hänen amerikkalainen unelmansa päättyi¹⁶⁹. Suomeen palattuaan Halme kohtaa entisen maailmanmestari Iran Barkley ja ottelu käydään World Boxing Federation-liiton Amerikanmestaruudesta. Amerikassa on useita nyrkkeilyliittoja ja kaikilla liitoilla on oma mestaruutensa. Vajavaisesta valmistumisesta huolimatta Halme käy 12-eräisen kamppailun ja ottelu oli yksi Halmeen parhaista suorituksista.¹⁷⁰ Amerikan mestaruutta on kutsuttu lehdistössä yhdeksi Halmeen uran suurimmista meriiteistä¹⁷¹ ja Iran Barkleytä nimekkäimmäksi vastustajaksi.¹⁷² Halmeelle voitot eivät enää tunnu merkitsevän niin paljoa, sillä *Tuomiopäivä*-kirjassa välittyy kuva, että politiikasta on tullut nyrkkeilyä tärkeämpi.

Halme onnistuu voittamaan Suomenmestaruuden takaisin Kihlströmiltä, joka ei ole enää huipussaan. Samalla suunnitellaan Halmeen ja Mike Tysonin kohtaamista. Halmeen imago pysyy silti kansainvälisenä ja hän harjoittelee usein ulkomailla. Suomessa Halme sparraa 16-vuotiaan Robert Heleniuksen kanssa, josta Halme ennusti

¹⁶⁶ Hymy.fi, ”Boogie Mustosen paljastusmuistelot: ”Otin Tony Halmeelta turpiin kymppitonilla!””, 20.3.2011, Hymy.fi.

¹⁶⁷ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁶⁸ Halme 2001, 8.

¹⁶⁹ Halme 2001, 37.

¹⁷⁰ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto <https://boxrec.com/en/proboxer/7863>

¹⁷¹ Kallonen, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivänlehti.

¹⁷² Marttinen, ”Näistäkin Tony Halme muistetaan - katso nyrkkeilyura videoina!””, 15.1.2010, Ilta-Sanomat.

tulevaisuuden tekijää.¹⁷³ Halme kokee katkerimman tappionsa hävittyään Yacine Kingbolle NBA-pikkuliiton (National Boxing Association) mestaruudesta.¹⁷⁴ Tappion vuoksi Halmeen maailmanmestaruushaaveet romuttuivat. Halme oli uhonnut ”neekeristä” löytyvän mustelmia¹⁷⁵ ja esiintyminen oli ollut muutenkin rehvakasta. Tom Sjöberg huomasi kuitenkin ensimmäisen kerran Halmeen pelkäävän, loppulasenta oli alkanut, hän totesi.¹⁷⁶ Ottelussa Halmeen ojentaja katkesi ja hänet tyrmättiin. Huomionarvoista on, että ilta televisioitiin Eurosport-kanavalla, joka oli tuolloin maanosan suurin kanava.¹⁷⁷ Potentiaalisia katsojia siis riitti. Loukkaantuminen ja häviö sai Halmeen pohtimaan vakaasti uransa lopettamista.

Halmeen uran viimeinen huippu koettiin, kun Halme pääsi ottelemaan Kööpenhaminaan samaan iltaan Mike Tysonin kanssa. Kutsu Kööpenhaminaan oli Halmeelle tietysti ylpeyden ja leveilyn aihe. Illassa oli suuren maailman meininkiä. 20 000 ihmistä oli kokoontunut Kööpenhaminan Parken stadionille katsomaan, kun Mike Tyson ja Tanskan oma poika Brian Nielsen ottelivat tasokkaan näytösottelun.¹⁷⁸ Kööpenhaminan reissun jälkeen oli selvää, että Halmeen ura oli aivan loppusuoralla. Saman tiesi Halme itsekkin. 33-vuotiaana nyrkkeilyn aloittaneen Halmeen ikäkin alkoi tulla vastaan, syksyllä 2001 hän oli 38-vuotias. Halmeen toinen elämäkertä saatiin pakettiin näihin aikoihin ja tuntemukset nyrkkeilyuraa kohtaan ovat selvästi viileämpiä 2001 ilmestyneessä Tuomiopäivä-kirjassa. Halme pohti, että Kööpenhaminan ottelu voi jäädä hänen uransa viimeiseksi.

Kööpenhaminan jälkeen Halmeen elämässä kääntyi uusi sivu, joka osittain selittää Halmeen viileän suhtautumisen nyrkkeilyyn *Tuomiopäivä* -kirjassa. Lisäravinnebisneksessä menestynyt Veikko Vallin niminen liikemies soitti ottelun jälkeen Halmeelle ja värväsi tämän tuotteidensa mainoskasvoksi.¹⁷⁹ Luonnollisesti raha kelpasi Halmeelle ja tämä suostui tarjoukseen. Vallinin kanssa heräsi myös idea Halmeen kansanedustajaksi ryhtymisestä. Vallin oli luonnollisesti kampanjapäällikkönä, kun

¹⁷³ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

¹⁷⁴ Lavonius, ”Tony Halme tyrmättiin toisessa erässä”, 4.10.2000, Helsingin Sanomat.

¹⁷⁵ Halme käytti usein rasistista retoriikkaa

¹⁷⁶ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁷⁷ Pervilä, ”Eurosport vetoaa maanosan rälssiin”, 3.6.2005, Ilta-Sanomat.

¹⁷⁸ STT AP AFP TT Reuters, ”Tyson havittelee yhä maailmanmestariksi Tanskan Nielsen yllättävän kova vastustaja näytösottelussa”, 15.10.2001, Helsingin Sanomat.

¹⁷⁹ Kallonen, ”Viikinkilavalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivälehti.

Halme pyrki kansanedustajaksi vuoden 2003 eduskuntavaaleissa.¹⁸⁰ Tämä selittää Halmeen *Tuomiopäivä* -kirjan poliittisuuden, Halme halusi tuoda ajatuksensa esiin kirjansa avulla. Nyrkkeily jäi kirjassa taka-alalle, sillä poliittisen julkisuuskuvan rakentaminen kiinnosti selvästi enemmän kuin loppusuoralla oleva nyrkkeilijän ura. Motiivina oli rahantarve, halu päättää ura voittoon ja markkinoida Vallinin lisäravinteita, kun Halme marssi King's tallin puheille. Halme pyysi ottelua ja sai sellaisen, nimet kirjoitettiin sopimuspaperiin, mutta pian Halme halusi peruttaa sopimuksen.¹⁸¹ Halme ja King's talli joutuivat riitoihin, ja Halme kävi jopa uhkailemassa Sjöbergiä turpaan vetämisellä, ellei paperia revittäisi.¹⁸² Viikinki oli hoitanut elämässään monia asioita nyrkein, mutta nyt tuttu tyyli epäonnistui. Asiasta tuli oikeusjuttu.¹⁸³

Halmeen elämässä tapahtui paljon viimeisen virallisen ottelun jälkeen. Vallinin kanssa pidetty vaalikampanja oli menestys. Halme pääsi äänivyöryllä eduskuntaan saaden 16 390 ääntä, viidenneksi eniten koko maassa.¹⁸⁴ Ammattinyrkkeilijän trash talk tuotiin politiikan kehiin. Mielenkiintoista on, että medialle tutun Halmeen valtava äänimäärä tuli melkoisena yllätyksenä.¹⁸⁵ Halmeen valinta eduskuntaan oli merkittävä ja seuraukset tuntuvat vielä nykyisinkin.

Halme oli unelmoinut ottelevansa kansanedustajana nimellä Senaattori, joten kesällä 2003 näytösottelu järjestettiin. Nyrkkeily ja politiikka yhdistettiin Halmeen markkinoitkikaksi. Viimeisen ottelun palkkio luvattiin julkisuustemppuna sotaveteraaneille ja vastustajana oli Sami Elovaara, joka oli Halmeen ystävä, silti Halme ei tuntunut palautuvan kunnolla ottelusta.¹⁸⁶ Ottelun jälkeen kesä meni viinan ja pillereiden parissa. Runsas päihteidenkäyttö oli ollut mukana koko Halmeen elämän, mutta sen seuraukset alkoivat nyt näkyä. Kesän päihteidenkäytön seurauksena Halme joutui koomaan ja sai pysyvät vammat.¹⁸⁷ Tapauksesta seuraa kohu, mutta se ei jää Halmeen poliittisen uran ainoaksi median pitäessä Halmeen tekemisiä tarkasti silmällä.

¹⁸⁰ Kallonen, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivälehti.

¹⁸¹ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁸² Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁸³ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 3”, 4.10.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁸⁴ Mattlar 2009, 1.

¹⁸⁵ Kurttila 2019, 42.

¹⁸⁶ Kallonen, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivälehti

¹⁸⁷ Kallonen, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivälehti.

Halmeen saama julkisuuskuva ei kuitenkaan ole enää kovin mairittelevaa.¹⁸⁸ Positiiviset uutiset nyrkkeilyajalta alkoivat olla siis historiaa. Syksyllä oikeusjuttu King's tallin kanssa saatiin sovittua. Halme tarjosi sovinnoksi 5000 euroa ja asiat saatiin sovittua, vanhojen aikojen kunniaksi jopa halattiin.¹⁸⁹ Tony Halme-ilmiö sai nyrkkeilyssä lattean, mutta sopuisan päätöksen.

Halme puhui usein suomalaisen nyrkkeilyn pienuudesta. Vuonna 2001 Halme muisteli, että amatöörien mestaruusotteluihin ei ole aina löytynyt edes kahta osanottajaa, joten mestaruuden on voinut voittaa vain tulemalla paikalle.¹⁹⁰ Nyrkkeily ei siis ollut kovin suuressa suosiossa, mutta Halme otti kunnian lajin suosion kasvattamisesta. Halme kehui innostaneensa nuoret harrastamaan nyrkkeilyä.¹⁹¹ Väitteelle on pohjaa, sillä Toivosen gradussa esitetyn tutkimuksen mukaan 19-65-vuotiaista koostuvan nyrkkeilyn harrastajien määrä on kasvanut ajanjaksolla 1997-1998 vuoteen 2010 n. 10 000:sta 23 000:een.¹⁹² Yleisöennätykset ja jatkuva yleisömäärä Halmeen otteluissa puhuvat myös puolestaan. Halme otti kunnian myös suomalaisten nyrkkeilyiltojen televisioinnista Eurosportille.¹⁹³ Kaikki tämä osoittaa Halmeen kasvattaneen suomalaisen nyrkkeilyn kokoa ja vaikutusta. Raskaansarjan SM-otteluita käytiin vielä Halmeen luovuttua vyöstään, mutta kuuluisan ammattitappelijan poistuttua ja nyrkkeilijöiden taitotason parannuttua niiden suosio laski. Löysin maininnan 1500 katsojasta SM-ottelun ollessa päätapahtuma¹⁹⁴ ja 9 700 katsojasta, kun SM-ottelu käytiin esitelteluna Amin Asikaisen ja Khoren Gevorin keskisarjan avoimna olleelle EBU-mestaruudelle.¹⁹⁵ Määrät osoittavat SM-otteluiden menettäneen kiinnostavuutensa, ottelijoilla olisi ehkä opittavaa Halmeen mediapelistä.

Lopuksi käsittelen mainitsemaani Mike Tysonin ja Tony Halmeen suunniteltua kohtaamisesta. Ottelua suunniteltiin tosissaan ja huolella. Ottelupäivämääräkin oli olemassa elokuulle 2000.¹⁹⁶ Tysonin taustajoukot seurasivat Kihlströmin ja Halmeen ottelua vakuuttuneina ja suunnitelmille näytettiin vihreää valoa. Tom Sjöberg muisteli tapausta ammattinyrkkeily.netin haastattelussa:

¹⁸⁸ Koivu, Maria & Lehtonen, Marika & Vääntinen, Ilkka & Ylönen Mia 2004, 48.

¹⁸⁹ Grönberg, "Kings tallin stoori osa 3", 4.10.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁹⁰ Halme 2001, 83.

¹⁹¹ Halme 2001, 81.

¹⁹² Toivonen 2017, 11-12.

¹⁹³ Halme 2001, 83.

¹⁹⁴ Vonkale, "Raskaansarjan SM, osa6", 19.4.2017, ammattinyrkkeily.net.

¹⁹⁵ Vonkale, "Raskaansarjan SM, osa7", 29.5.2017, ammattinyrkkeily.net.

¹⁹⁶ Varvikko, "Tony Halmeen nyrkkeilyura", <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

”No, meillä oli amerikkalainen rahoittaja otteluun elo/syyskuussa 2000. Alustava soppari Rauta-Miken kanssa. Showtimen kanssa 45 miljoonan vanhan markan tv-sopimus ja Ranskan Adidaksen kanssa 5 miljoonan frangin paperi. Lehdistötilaisuus oli huhtikuussa Hotelli Vaakunassa. Yli 5000 lippua Eurooppaa myöten oli ennakkotilattu. Varma nakki. Mutta sitten arvaamaton Tyson kolhaisi kehätuomaria Skotlannissa. Ottelukieltoa ja homma kusi. Moni besserwisser väitti meidän puhuvan paskaa koko ottelusta mutta meillä oli paperit kunnossa ja puhtaita jauhoja pussissa. Siitä Finnair Stadionin illasta olisi jäänyt kunnan tili handuun. No, tuulen viemää tuli. Sellaista on show business.”¹⁹⁷

Toteutuessaan ottelu olisi ollut ehdottomasti suomalaisen ammattinyrkkeilyn suurin ja muistelluin tapahtuma. Kaksi kovaa suunsoittajaa ja showbisneksen ammattilaista, Halme ja Tyson samassa kehässä. Kummatkin ottelijat taisivat koiruudet ja osasivat tyrmätä. Tyson oli luonnollisesti Halmetta taitavampi, mutta olisiko Halme voinut tehdä kohtaamisesta ottelun vain rahan takia otellutta Tysonia vastaan?¹⁹⁸

¹⁹⁷ Grönberg, ”Kings tallin stoori osa 3”, 4.10.2012, ammattinyrkkeily.net.

¹⁹⁸ Varvikko, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”, <https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html>.

Loppulause

Tutkielmassani tarkastelin Tony Halme -ilmiötä ja hänen julkisuuskuvansa luomista sekä käyttöä nyrkkeilyuran ja elämäkertojen kautta. Tony Halme -ilmiöllä tarkoitin Halmeen menestymistä julkisuuskuvansa avulla. Sen siivittämänä Halme nousi nyrkkeilyn raskaansarjan suomenmestariksi, superjulkikkikseksi ja lopulta äänivyöryn myötä kansanedustajaksi. Menestyminen oli suoritus, jota on tutkittu ja tullaan tutkimaan vastaisuudessakin.

Nyrkkeilyura sopi Halmeen tarinaan ja imagoon. Jopa nyrkkeilyuran alku rakennettiin ”veijaritarinaksi”. On yllättävää, miten paljon 33-vuotiaana nyrkkeilyn aloittanut lihaskimppu lopulta saavuttikaan. Halme oli kaksinkertainen suomenmestari ja Amerikan mestari. Trash talkin tuominen Suomeen, median haltuunotto, yleisöennätykset, mestaruudet ja kaavailut Halmeen ja Tysonin nyrkkeilyottelusta todistavat, kuinka tehokkaasti Halmeen ravisteli urheilu- ja viihdemaailmaa. Suosio kantoi vielä eduskuntaankin. Tony ”Viikinki” Halme, elämää suurempi hahmo, jollaisia yleisö janoaa.

Halme oli uudenvuoden urheilusankari. Me suomalaiset olemme perinteisesti hyväksyneet sankareiksemme henkilöitä, joihin voimme samaistua. Halmeesta pystyi kyllä löytämään samaistuttavia ominaisuuksia, mutta hänessä oli silti jotain erilaista. Halme oli julkisuuskuvansa mukaisesti ”self made man”, joka löysi kovalla työllä, periksi-antamattomuudella ja suomalaisella sisulla menestyksensä. Suomalaisuuden korostamisen vastapainona olivat ulkomailla vietetyt vuodet ja muutenkin kansainvälisyyttä korostettiin usein Halmeen treenatessa ja lomaillessa ulkomailla. Mielenkiintoista on, kuinka vihatun julkisuuskuvan myötä Halme saavutti rakastetun aseman. Uudenlainen sankari, mutta perinteiset suuret tunteet.

Halme koki jatkuvaa muille näyttämisen ja itsensä todistamisen tarvetta ja se oli hänen elämässään eteenpäin työntävä voima. Halmeen saavutuksia ja kovaa työtä, jolla ne oli ansaittu, mainittiin monessa käänteessä. Halme loi tietoisesti julkisuuskuvansa ja onkin mielenkiintoista pohtia, veikö julkisuuskuva oikean Halmeen mennessään. Armeijassa sain mahdollisuuden keskustella Halmeen tunteneen henkilön kanssa. Hänen mukaansa Halme oli täysin eri henkilö julkisuudessa kuin läheisten kesken. Jos erilainen julkisuuskuva olisi uponnut kansaan, olisiko Halme rakentanut sen toisin?

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

I Painetut lähteet

Lähdeteokset

Halme, Tony 1998: *Jumala armahtaa – Minä en*. 6. Painos. Kustannusosakeyhtiö Revontuli

Halme, Tony 2001: *Tuomiopäivä*. 2. Painos. Kustannusosakeyhtiö Revontuli

Helsingin Sanomat

HS (Helsingin Sanomat), ”Tony Halme tyrmäsi vastustajansa Helsingin ammattinyrkkeilyssä”, 28.5.1996, Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003534473.html> (Luettu 19.5.2020)

Lahti, Johanna, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”, 30.9.1997, Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003662092.html> (Luettu 19.5.2020)

Lahti, Markku & Westerback, Christian, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””, 10.9.1996, Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003559957.html> (Luettu 19.5.2020)

Lavonius, Leena, ”Tony Halme tyrmättiin toisessa erässä”, 4.10.2000, Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003916599.html> (Luettu 11.5.2020)

Möttölä, Marjatta, ”Katsotuimmat TV-ohjelmat 1.2. - 7.2.”, 9.2.1993, Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/radiotelevisio/art-2000003212330.html> (Luettu 19.5.2020)

Pohjanpalo, Olli, ”Tony Halme”, 11.1.2010, Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/muistot/art-2000002626242.html> (Luettu 19.5.2020)

STT AP AFP TT Reuters, ”Tyson havittelee yhä maailmanmestariksi Tanskan Nielsen yllättävän kova vastustaja näytösottelussa”, 15.10.2001, Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000004003896.html> (Luettu 19.5.2020)

Vaske, Martti, ”Lappeenrannan nyrkkeilyilta peruuntui vieraan lisenssipulaan”, 5.2.1997, Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003596985.html> (Luettu 19.5.2020)

Ilta-Sanomat

IS (Ilta-Sanomat), ”Vapaaottelulegenda muisteli Tony Halmetta: Pelkäsin kuollakseni”, 13.1.2010, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/muutlajit/art-2000000078365.html> (Luettu 19.5.2020)

Kantola, Iida, ”Ex-nyrkkeilijä Jukka Järvinen 7 vuotta sitten kuolleesta Tony Halmeesta: ”Vastustajana arvaamaton, samoin ylipäättään elämässä”, 12.1.2017, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/viihde/art-2000005041818.html> (Luettu 19.5.2020)

Kantola, Iida & Manninen, Tea, ”Tony Halmeen kuolemasta 8 vuotta – eli myrskyisän elämän: Halmeella oli kaksi täysin erilaista puolta”, 6.1.2018, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/viihde/art-2000005515612.html> (Luettu 19.5.2020)

Kuisma, Joonas, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”, 9.1.2020, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/nyrkkeily/art-2000006366842.html> (Luettu 19.5.2020)

Marttinen, Mikko, ”Näistäkin Tony Halme muistetaan - katso nyrkkeilyura videoina!”, 15.1.2010, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/muutlajit/art-2000000192436.html> (Luettu 19.5.2020)

Marttinen, Mikko, ”Ystävät odottivat turhaan synttäreille - Halme oli jo kuollut”, 21.10.2010, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000179568.html> (Luettu 19.5.2020.)

Pervilä, Markku, ”Eurosport vetoaa maanosan rälssiin”, 3.6.2005, Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/digitoday/art-2000001440439.html> (Luettu 19.5.2020)

Muu aineisto

Hymy.fi, ”Boogie Mustosen paljastusmuistelot: ”Otin Tony Halmeelta turpiin kymppitonilla!”, 20.3.2011, Hymy.fi. <https://hymy.fi/uutiset/boogie-mustosen-paljastusmuistelot-otin-tony-halmeelta-turpiin-kymppitonilla/> (Luettu 19.5.2020)

Kallonen, Kari, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”, 7.1.2018, Päivänlehti. <https://www.paivanlehti.fi/viikinkilaivalla-valhallaan-tony-halmeen-nousu-uhon-ja-traaginen-tuho/> (Luettu 19.5.2020)

Matilainen, Laura, ”Missä he ovat nyt: Super-jäätelöä mainostanut "Boogie" Mustonen: "Olisin halunnut onnellisen lopun", 14.1.2017, mtvuutiset.fi. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/missa-he-ovat-nyt-super-jaatelo-mainostanut-boogie-mustonen-olisin-halunnut-onnellisen-lopun/6260232#gs.5ptuiu> (Luettu 19.5.2020)

Suhonen, Pete, ”Tony Halme herra täystuho Cityssä vuonna 1998”, 5.6.1998, City. <https://www.city.fi/ilmiot/tony+halme/3316> (Luettu 19.5.2020)

II Tutkimuskirjallisuus

AV, ”Raskaansarjan SM, osat 1 ja 2”, 9.3.2017, ammattinyrkkeily.net. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2017-03-09-01-Raskaansarjan%20SM,%20osat%201%20ja%202> (Luettu 19.5.2020)

Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”, 19.6.2012, ammattinyrkkeily.net. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2012-06-19-01-Kings%20tallin%20Stoori%20osa%202> (Luettu 19.5.2020)

Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 3”, 4.10.2012, ammattinyrkkeily.net. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2012-10-04-01-Kings%20tallin%20Stoori%20osa%203> (Luettu 19.5.2020)

Junno, Outi 2012: ”Nyrkki tuo, nyrkki vie” *Performatiivinen maskuliinisuus ja väkivalta Tony Halmeen teoksissa Jumala armahtaa – minä en ja Tuomiopäivä*. Naistutkimuksen pro gradu – tutkielma. Tampereen yliopisto.

Kalmeenoja, Antti 2010: *Suomalaisen ammattipainipromootion asiakastytyväisyys – Case fight club Finland pro wrestling*. Liiketalouden opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Koivu, Maria & Lehtonen, Marika & Vääntinen, Ilkka & Ylönen Mia 2004: *Mestari Halme julkisuuden kehissä*, s. 36-48. Journalismikritiikin vuosikirja.

Kurttila, Anton 2019: *Maahanmuuttopolitiikan kritiikin käsittely Helsingin Sanomissa ja muussa suomalaisessa journalismissa vuosina 2001 – 2011*. Tieteiden ja aatteiden historian pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.

Mattlar, Markus 2009: *Protesti, vitsi vai äärioikeiston nousu? Tony Halmeen vaalivoitto ja radikaali oikeistopopulismi suomalaisessa politiikan journalismissa*. Journalistiikan lisensiaatintyö. Jyväskylän yliopisto.

Toivonen, Tuomas 2017: *”Ei se mikää tyhmie laji oo” – nyrkkeilyn harjoittajien näkökulma nyrkkeilyyn*. Yhteiskuntatutkimuksen pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto.

University of Connecticut, “”Trash talk” really can put players off their game: Study found trash talk negatively affects the game performance of a competitor.”, 25.7.2019, ScienceDaily. <https://www.sciencedaily.com/releases/2019/07/190725112555.htm> (Luettu 19.5.2020)

Syrjälä, Leena 2001: ”Elämäkerrat ja tarinat tutkimuksessa”. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*, s.203-217. Toimittaneet J. Aaltola ja R. Valli. PS-kustannus

Vonkale, ”Raskaansarjan SM, osa6”, 19.4.2017, ammattinyrkkeily.net. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2017-04-19-04-Raskaansarjan%20SM,%20osa6> (Luettu 19.5.2020)

Vonkale, ”Raskaansarjan SM, osa7”, 29.5.2017, ammattinyrkkeily.net. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2017-05-29-04-Raskaansarjan%20SM,%20osa7> (Luettu 19.5.2020)